

КАФЕДРА ОРКЕСТРОВОГО ДИРИГУВАННЯ ТА ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВА

Диригентська практика

Освітній ступінь

Магістр

Курс	1-2
Семестр	1-3

Спеціальність

B5 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Баян, Акордеон, Бандура,
Балалайка, Гітара, Домра,
Цимбали

Статус

Вибіркова

ECTS	3
Годин	90
Практичні заняття	24
Самостійна робота	66

Форма контролю

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Литвиненко Святослав Іванович , народний артист України, професор, завідувач кафедри оркестрового диригування та інструментознавства Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. Франц Йосип Степанович , заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри оркестрового диригування та інструментознавства Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського.
e-mail	iosiffrants@ukr.net

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – втілення у практичну роботу з оркестром, ансамблем диригентських умінь і навичок, засвоєних з курсу «Диригування».

Завдання дисципліни передбачають:

1. Досконале вивчення тексту партитури.
2. Ефективне застосування специфічних диригентських технологічних прийомів і навичок для досконального відтворення художньо-образного змісту партитури .
3. Подолання психологічних перешкод у роботі з колективом.
4. Виховання навичок контролю реального звучання оркестру, окремих оркестрових груп, умінь відрізняти багато темброве забарвлення загальної оркестрової фактури, окремих груп інструментів і т.д.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- специфіку професійної діяльності диригента в ході роботи з оркестром, його функціональні обов'язки і завдання;
- основоположні засади диригентської майстерності, елементи внутрішньої і зовнішньої техніки;
- методику роботи з оркестром під час оволодіння партитурою;
- засоби і прийоми сценічної взаємодії з виконавцями оркестру в контексті розкриття драматургії твору;

вміти:

- інтерпретувати оркестровий репертуар, вибудовувати програми творчих виступів з колективом з метою впливу в різноманітній суспільно-музичній діяльності;
- орієнтуватись в різноманітній музичній стилістиці та ефективно застосовувати знання та набутий досвід з курсу Диригування у виконавсько-педагогічній діяльності;
- враховувати індивідуальні професійні якості оркестрових виконавців в процесі підбору концертмейстерів груп, солістів;;
- проводити аналіз запропонованого музичного тексту (партитури);
- застосовувати елементи внутрішньої і зовнішньої техніки диригента, весь комплекс виразних засобів для створення художнього образу та драматургії.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити

переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 9. Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Змістовий модуль I. Робота над партіями і з оркестровими групами

Тема 1. Струнна група

Тема 2. Баяни, акордеони, духові та ударні інструменти

Тема 3. Взаємодія різних оркестрових груп

Змістовий модуль II. Диригентсько-виконавча інтерпретація оркестрового твору

Тема 4. Авторська ідея і диригентська реалізація

Тема 5. Агогіка, кульмінації, драматургія

Змістовий модуль III. Диригентські засоби усунення недоліків оркестрового звучання

Тема 6. Зміни технічних вимог до оркестру та прийомів диригування

Тема 7. Контроль і керівництво окремими голосами

Тема 8. Мовні і жестові виражальні засоби

Змістовий модуль IV. Робота з оркестром в плані передачі характеру виконавства

Тема 9. Осмислене відтворення змісту

Тема 10. Виявлення елементів побудови форми та їх взаємозв'язків

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Практичні заняття, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у Viber та інші платформи зв'язку.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Форми поточного контролю:

- відвідування практичних занять;
- виконання завдання, що готувалося в процесі самостійної роботи;
- відпрацювання технічних елементів мануальної техніки;
- вивчення музичного матеріалу партитур, що вивчаються в поточному модулі;
- гра партитури на фортепіано;
- написання власної оркестровки музичного твору (партитури, що виноситься на модульну контрольну роботу);
- експрес опитування виконання завдання, що опрацьовується безпосередньо на занятті (диригування партитури або її уривків) з виконанням поставлених вимог.

Модульний контроль: результати вивчення кожного модуля підсумовуються за підсумками всіх форм поточного контролю.

Підсумковий контроль знань - залік проводиться у диференційній формі і передбачає:

- виконання практичного завдання (диригування напам'ять оркестрового твору);
- представлення партитури музичного твору (власна інструментовка);
- гра партитури.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування практичних занять	35
2.	Виконання самостійної роботи	40
3.	Залік	25
	Всього	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – Магістрант має яскраве виявлення глибокого розуміння художнього змісту музичних творів при професійному володінні технічно-мануальними та артистично-експресивними засобами диригентсько-виконавської майстерності. Показове виявлення відмінного володіння художньо-образним змістом музичних творів при вільному оперуванні всіма засобами диригентської технології. Магістрант демонструє точність прочитання та стилістичну довершеність відтворення авторського тексту.

Оцінка 82–89 В («Добре») – Переконав виконання, що свідчить про розуміння образно-художнього змісту та стилістичних особливостей музичних творів.

Оцінка 74–81 С («Добре») – Магістрант впевнено відтворює різноманітну образну сферу музичних творів, демонструє певні знання музично-драматургічних закономірностей та стилістичних особливостей виконуваних творів, достатні диригентсько-вольові та комунікативно-виконавські навички.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») – Магістрант володіє диригентсько-виконавськими навичками на задовільному рівні. Розуміє принципи диригентського впливу на колектив, але інертний у виявленні власного бачення музично-драматургічного розвитку твору, демонструє не впевнене знання музичного тексту.

Оцінка 60–63 E («Задовільно») – Магістрант володіє базовими навичками диригентської техніки, інертний у виявленні власних реакцій на процеси музичного розвитку твору, демонструє помилки у відтворенні музичного тексту, слабе розуміння засобів диригентсько-виконавської виразності.

Оцінка 35–59 FX («Незадовільно») – Магістрант демонструє базові навички диригентської техніки, часткове знання музичного матеріалу, не здатність до виконавської комунікації з творчим колективом.

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – Магістрант ознайомлений з основами диригентської техніки, демонструє не знання музичного матеріалу, диригентсько-вольові якості відсутні (відсутність творчого обдарування та професійної майстерності).

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь здобувачів у міжнародних, вітчизняних та кафедральних конференціях, круглих столах тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник для вищ. та серед. навч. закл. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. 600 с.
2. Дорофєєва В. Ю. Теоретичні аспекти сучасної української музики : монографія / В. Ю. Дорофєєва ; МОН України [та ін.]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 188 с.
3. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя XX – початку ХІ століття: монографія / Віолетта Дутчак. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. – 488 с
4. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 1. – 164 с.: дод.
5. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 2. – 152 с.: дод.
6. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 3. – 156 с.: дод.
7. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування / М. Ф. Колесса. – К. : Музична Україна, 1981. – 208 с.
8. Колесса Ф. М. Мелодії українських народних дум / Ф. М. Колесса. – К., 1969.
9. Кофман Р. І. Виховання диригента : психологічні особливості, – К., 1986
10. Курінний О. Камерні ансамблі для народних інструментів / О. Курінний. – Полтава, 2009. – 64 с.
11. Кушпет В. Г. Самовчитель на старосвітських музичних інструментах / В. Г. Кушпет. – К., 2001
12. Лисенко А. Finale 2006 (Комп'ютерний набір нот), - К., 2006
13. Лисько З. Музичний словник, - Стрий, 1933
14. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі / А. Ц. Мархлевський. – Київ : Муз. Україна, 2009. – 96 с.
15. Матвійв Г.В. Нові інструментально-ігрові прийоми в сучасному бандурному репертуарі. Проблеми сучасності: мистецтво, культура, педагогіка. Луганськ: Луг. держ. ін-т культ і мист., 2012. Вип. 20–21. С. 221–231
16. Музичне мистецтво України (питання історії, питання педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях) : колективна монографія / заг. ред. Н. М. Кречко. – Київ : Ліра -К, 2020. – 204 с.
17. Овсійчук В. Кобзарство і Т. Г. Шевченко / Володимир Овсійчук // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
18. Разумний І. Посібник з диригування, - К., 1968
19. Сверстюк Є. Кобзар Перебендя / Євген Сверстюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
20. Скоць А. Кобзар у «Кобзарі» Тараса Шевченка / Андрій Скоць // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
21. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків : Видавець Савчук О.О., 2012. 512 с.
22. Черемський К. Тарас Шевченко і традиційне співоцтво / Костянтин Черемський // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
23. Черкаський Л. М. Українські народні музичні інструменти / Л. М. Черкаський. – К., 2003.
24. Чечель Н. Б. Бандурне академічне мистецтво як феномен музичної культури. Київ, 2008. 101 с.